

PROLOOG

Keegi ei mõelnud, et vanavanaema Amalia võiks surra. Ta polnud nagu see inimtüüp, kes sureb ära, kui on midagi tähtsamat teha. Tema tarkus oli laialt tuntud ja paljud käisid tema pool nõu ja lohutust otsimas, kui nad oma eluga kimpus olid. Amalia oskas kuulata ja tõlgendada nii seda, mida räägiti, kui ka seda, millest vaikiti. Ta mõistis inimeste motiive ja tema elufilosoofia oli lihtne ja selge. *Iga tegu, nii hea kui halb, tuleb sulle tagasi. Nagu merelained veerevad need randa ja pöörduvad tagasi. Sinu heategu uitab ainult natuke aega ringi ja koputab siis sinu uksele. Sa ei tea, kui kaugel su teod on ära käinud, enne kui te uuesti kokku saate. Sa ei tea, mis kujul nad välja ilmuvad. Aga nad leiavad tee sinu juurde. Nii head kui ka halvad teod.*

Üheksakümne nelja aastaselt jättis Amalia hüvasti, lahkus maisest elust ja oma majast Grogarnsbergeti jalamil ning laskis ennast Östergarni kalmistule matta. Matused oli ta viimse üksikasjani läbi mõelnud – kuidas siis muidu. Kaksikümmend sorti kooke, kaasa arvatud vahvlid, seakõrvad ja safranipannkook põldmarjamoosi ja vahukoorega, nagu Gotlandi pidudel olema peab, ja imeilusad hingeminevad soololaulud. Ettevalmistused ei olnud aga kõige hämmastavam asi. Kõige hämmastavam oli hoopis inimeste hulk, kes tulid temaga hüvasti jätma. Kõik need elavad suhted ja pooleliolevad asja-toimetused, mis temast maha jäid. Lillemeri.

Mina, kõige vanem õde, olin 32-aastane, kui Amalia suri. Vera ja Ulrika on minust mõni aasta nooremad. Lastena veetsime

koolivaheajad Amalia väikses mereäärses majas. Meie perel oli majanduslikult raske. Isa oli kalur ja reuma sundis teda varakult ametit maha panema – temast sai töövõimetuspensionär. Emal oli alati rohkem kui üks töökoht. Raha oli napilt, aga me tulime toime ja meile meeldis väga Östergarnis vanavanaema juures olla.

Õhtuti kuulasime kamina ees Amalia lugusid. Mu väikesed õed tahtsid ikka ja jälle kuulda üht ja sama lugu nornidest – saatusejumalannadest, kes ketravad elulõnga ja põimivad inimeste elusaatusi kokku. Mõnikord armastuse ja sõprussidemetega, mõnikord aga suunavad nad inimesed üksteisest mööda nagu laevad öös, et nad kokku ei pörkaks ja üksteisele halba ei teeks.

Vahel on vaja kõige teravamate nurkadega inimesi lihvida, et nad sobiksid elu suurde mosaiikpilti. Või anda õppetund nendele, kes armastuse olemust sihilikult rikuvad; sellistele inimestele, kellel on vaja kogeda, et armastus võib hingele väga haiget teha, ütles Amalia ja segas süsi, enne kui hakkasime küpsetama õunu, mida me pärast suhkru veeretatult sõime.

Amalia on mõjutanud mu elu ja eluvalikuid rohkem kui keegi teine. Kui ma Södertorgi juuksurisalongi ära otsin ja kartsin, et ei tule ots otsaga kokku, tundsin seljal tema toetavat kätt ja meenutasin tema sõnu: *edu pant on julgus ebaõnnestumisega riskida. Sa pead iseendasse ja oma võimetesse uskuma, siis usuvad ka teised. Vähemalt oled sa siis proovinud.*

Ka mu õed on juuksurid. Nagu kolm saatusejumalannat suuname märkamatult oma klientide elu ja mõjutame neid kohtumiste kaudu. Kelle kõrvale sa Salong d'Amouris satud, ei ole kunagi juhus. See on hoolega läbi mõeldud. Kui sa istud juuksuritooli ja ma küsin, mida ma sinu heaks teha võiksin, ei mõtle ma ainult seda, et teen ilusa lõikuse või värvin. Küsimus on sügavam: mida ma saaksin teha, et sinu elu muuta?

Avaneb uks minevikku

Oli pühapäeva hommik. Mu kallis Magnus magas ja ma lasin tal magada. Reede õhtul olid meil käinud külalised, tema töökaaslased Tjelvari Taksost. Mõni jäi päikesetõusuni siia ja me sõime koos hommikust, enne kui nad koju läksid.

Magnus, kellele varem olid alati meeldinud rahulikud koduõhtud, oli viimasel ajal muutunud öösiti tegutsevaks peoloomaks. Varem vaikne mees, hea kuulaja, rahulik ja peaaegu pikaldane, oli viimastel kuudel muutunud üha elavamaks ja jutukamaks öökullitüübiks. Ka see Magnus meeldis mulle, meeldis küll, aga tundus kuidagi harjumatu.

Viimasel ajal oli tal olnud raske magama jääda. Pärast pidu, mis kestis eilse hommikuni, ei maganud ta peaaegu üldse, ja eile õhtul käis ta mu hea sõbra Regina juures ja aitas mööblit tassida. Regina majaomanik on otsustanud tema korterit põhjalikult remontida – isegi põrand vahetatakse välja.

Regina on üksikema, tema poeg Folke on kaheksa-aastane rahmeldis, kes sõi ükskord kärbseseent ja vajas sellepärast uut neeru. Magnus andis talle oma neeru, kui olukord oli meeleheitlik ja Folke vaikus elu ja surma vahel. Sellest ajast saadik on Magnus Folkele justkui lisaisa, ja teda on vaja, sest Folke pärisisa eelistab Folkele oma uut peret mandril.

Folke on väga impulsiivne. See teeb elu lõbusamaks ja pöörasemaks ning sellega toimetulekuks on vaja üksjagu huumorimeelt ja energiat. Folke pärisisal ei ole paraku kumbagi, nii et Reginal on kõvasti tegemist ja ta on abi eest alati tänulik.

Eile õhtul läks Magnusel kaua. Kuulsin, kuidas ta kolinal koju tuli ja hambaharjatopsi põrandale pillas. Siis oli kell peaaegu kaks.

Olin mõelnud, et kallistan teda ja tänan, et ta on nii tore ja aitab Reginat ja Folket, aga jäin vist magama, enne kui ta voodisse puges. Mõnes mõttes oli see hea. Viimastel öödel oleme üleval istunud ja juttu ajanud. Oleme poole ööni arutlenud universumi ja igaviku ja elu mõtte üle. Olen tema mõttelennust ja rikkalikust sõnavarast rabatud. Ja me oleme armastanud, õrnutsenud ja kallistanud nagu noored armunud. Kui olen temalt küsinud, mis toimub, on ta ainult naernud.

Sel pühapäevahommikul oli õhus tunda kevadet. Olin väga unine, aga ei suutnud uuesti magama jääda, kui linnud laulsid nagu hullud ja visa harakas keksis aknaplekil. Sellepärast tõmbasin hommikumantli selga ja läksin välja ajalehte tooma. Seinaäärsel peenral pistsid lumikellukesed ja krookused hämmeldunult pea lumehangest välja ning avasid ennast päikesele. Tänavakanalisatsioonikaevud sulisesid. Minu naaber Kindral oli samuti üleval ja nühhkis oma Mercedest läikima. Seegi oli kevademärk.

Kass Ärtuäss, kes oli käinud oma reviiри üle vaatamas, tuli minuga koos tuppa, käpad porised. Istusin kohvitassiga köögilaua äärde ning ta hüppas mulle sülle ja vaatas huviga pealt, kuidas ma lehte sirvin. Ta nuusutas trükivärvi ja ronis pereuudiste leheküljele ning hüppas siis põrandale oma täis toidukausi juurde. Rohkem ei olnud tal praegu aega seltskondlik olla.

Lugesin surma- ja sünnikuulutusi. Pulmakuulutusteni jõudes tundsin südames pistet. Magnus ja mina oleksime vana-aastaõhtul abiellunud, kui tema õudne ema poleks plaani saboteerinud. Judith Just kannatab jube kehva impulsikontrolli all. Kuigi tegelikult ta vist eriti ei kannata – põhiliselt kannatavad teised inimesed tema ümber. Ta korraldas salaja topeltpulma ja lekitas selle uudise ajalehtedele, enne kui meie sellest teada saime. *Nii planeerib krimikuninganna oma muinasjutupulma*. Ma tõesti ei tahtnud olla teine pruut oma ämma kõrval ja pidada pulmi meediamelu keskel, mis näib tema vereringet käigus hoidvat.

Magnus pidi hirmsasti vaeva nägema, et ajakirjanikele selgeks teha, et topeltpulmad jäävad ära, ja Judith oli muidugi pettunud.

Suurelt, ruttu ja palju on tema elu moto ja meil, hallil massil, on raske sammu pidada.

Mina tahtsin väikesi pulmi lähisugulaste ja parimate sõpradega ning pulmafotograafi, kes teeks pilti siis, kui riided on veel terved ja puhtad ja soeng korras. Ma ei tahtnud fotograafi, kes roomaks maas või ripuks jalgupidi meie magamistoa akna taga vihmaveerenni küljes, et kollasele pressile mahlakaid pilte teha.

Judithi pisaratele vastuseisimine nõudis aega ja jõudu. Ta nuttis meie reetmise pärast terve jõetäie ja abiellus oma nahaarstiga Pariisis. Meid ei kutsutud ja meile pole ikka veel andeks antud, ja tänu sellele olen saanud natuke hingamisruumi. Ta ei helista iga päev ega kipu öömajale nagu varem. Perekonda pidi Pariisis esindama Ricky, Magnuse noorem vend, kes töötab minu salongis. Ka tema on musta nimekirja kantud, sest suhtleb meiega. Judithi maailmas on inimesed halvad või head, ja meie oleme nüüd halvad.

Minu maailmas on inimesed halvad ja head ja vahepealsed. Sellepärast ongi minu töö Salong d'Amouris nii põnev ja ettearvatu. Iga päev on erinev. Võid küll kohtumise planeerida, aga seejärel otsustab saatus, kuidas see tegelikkuses välja kukub. *Uskumatud asjad sünnivad, kuni ootate, imed võtavad natuke rohkem aega*, nagu Amalia oli kombeks öelda.

Sirvisin lehte, kuni jõudsin rubriigini „Ost ja müük“. Alati oli tore lugeda, millised majad ja korterid müüa on. Kujutluses ostsin iga pühapäeva hommikul paar-kolm maja, kolisin sinna sisse ja sisustasin need oma mööbliga. See oli mäng identiteetidega. Mõtlesin sageli endale välja teistsuguse elu: seitsme lapse ema, kellel on hobusetalu, või boheemlik elu kogukonnas, kus toit kasvata-takse ise, või raske iseloomuga sünge kunstniku elu mereäärses tondilossis. Et seejärel pöörduda turvaliselt tagasi oma väiksesse majja Fiskargrändil, oma armsa Magnuse juurde.

Vaatasin lehekülje läbi ja pilk jäi pidama ühel erilisel kuulutusel. Müüa oli võluv 19. sajandi maamajake vaatega merele ja Östergarnsholmi laiule. Maja oli üle värvitud ja kibuvitsapõõsaste

padrik oli kadunud, aga polnud kahtlust: see oli Amalia maja, mille mu vanemad olid koos sisustusega maha müünud, kui Amalia veidi aega enne aastatuhandevahetust suri. Ta oleks nagu sihilikult otsustanud jääda 20. sajandisse, kus ta oli kogu oma elu elanud.

Pärast matuseid olin Östergarni rannast eemale hoidnud. Ma ei tahtnud sinna minna. Mind häiris juba see mõtegi, et võõrad inimesed kõnnivad minu armsal lapsepõlvemaal ringi ja teevad ümberkorraldusi. Ma ei tahtnud seda tetelikkuses näha.

Aga nüüd oli Amalia maja müüa. Panin arvuti käima, logisin sisse ja läksin kinnisvarabüroo kodulehele, et rohkem pilte näha. Maja, mis oli Amalia ajal olnud punane, valgete nurgaliistudega, oli nüüd samblarohelist tooni. Aga merevaatega klaasveranda maja tagaküljel oli alles. Nikerdatud kaunistustega eestrepp oli valge nagu ennegi, ja puukuur, kus elas kuri demon Urg, oli puutumata. Õed ja mina mängisime tihti, et just tema ajab inimesi riidu. Me ise ei olnud kunagi süüdi, kui tüli tekkis.

Puukuuri kõrval oli nõgestesse kasvanud sõnnikuhunnik ja seal, kus oli kunagi Amalia korralik aiamaa, laiutas koltunud kulu. Kujutluses avasin välisukse, kõndisin pildidel kujutatud tubades ja meenutasin, kuidas need Amalia ajal välja nägid. Mul oli hea meel, et maja oli nii vähe muutunud, kuigi see nägi välja kulunud ja räämas. Üldsegi mitte stiilne.

Amalia kaltsuvaibad olid alles. Köögitaguses toas olid tal tihti kangasteljed üles seatud. Koidu ajal istus ta telgede taha ja hommi-kuti ärkasime rütmiliste kolksude peale. Nendesse vaipadesse oli sisse kootud palju mälestusi. Mul oli meeles, kuidas vanad riided lõigati pikkadeks ribadeks, mis õmmeldi ja keriti kokku ning läksid uuesti kasutusse. Rõõmsad ja kurvad mälestused kooti vaiba sisse. Vaibas, mida ma nägin pildi peal köögis, oli must pulmakleit, mida oli suguseltsis põlvest põlve pärandatud, Amalia halliruuduline meditsiiniõekleit ja minu valge koolilõpukleit, millele ma kogemata tõrvaplekid peale tegin. Aga ema ei tahtnud kaltsuvaipu alles hoida, kui ta linna kolis ja võis osta uued tehismaterjalist vaibad, mida oli lihtne hooldada.

Ma liikusin edasi. Köögis oli ilus vana veepaagiga puupliit ja Amalia magamistoas oli kahhelahi alles. Suures toas nägin valgeks lubjatud kaminat, kus me vanasti õunu küpsetasime. Aga Amalia küktool oli kadunud ja selle asemel oli rääbakas heleroheline tugi-tool, mis oli lohku istunud.

Pidin otsekohe õdedele helistama ja rääkima. Oli pühapäeva hommik ja kell oli veerand seitse, aga ma ei saanud teisiti.

Vera oli ärkvel. Ta toitis rinnaga väikest armsat Klarat, kes taustal luristas ja vigises.

„Mis maja? Sul on ju maja juba olemas. Kas tead ka, mis kell on?“

Vera oli magamata ja pikkade juhtmetega. Aga kui ta taipas, et müüki on pandud Amalia maja, tahtis ta, et me jalamaid vaatama läheksime. Vera ongi selline. Ma katsusin tema indu natuke tagasi hoida.

„Rahu, rahu! Ma panen riidesse ja helistan Ulrikale ja räägin Magnusega, enne kui midagi otsustame.“

„Me peame maja enne ametlikku esitlust nägema, kasvõi ainult väljastpoolt. Akendest saab ju ikka sisse vaadata,“ ütles Vera. Taustal kostis väikese Klara kisa. Ta tahtis ema tähelepanu. „Ma helistan sulle natukese aja pärast.“

Mu ihu kiheles elevusest. See mõte ajas pea pööritama. Äkki saame Amalia maja tagasi osta? Kuidas küll? Vera ja Torgny olid hiljuti maja ostnud ja neil polnud ühtegi krooni tagavaraks. Ulrika oli kaksikute üksikema. Tal oli kolmveerand töökohta. Kui keegi suudab maja tagasi osta, siis mina – Magnuse abiga.

Alghind oli 995 000 krooni. Maja oli olnud aastaid hooldamata, nagu kirjeldus selgelt mõista andis. Sellele vihjasid väljendid nagu „osavate käte paradiis“ ja „saad võimaluse anda oma unistuste majale isikupärane ilme“. Seal oli seitse merepilti, aga mitte ühtegi lähivaates pilti maja vundamendist ega keldrist ega pööningust. Et küttekolded ei tööta, oli lisatud peenikeses kirjas.

„Angelika, misasja sa ehmatad!“ kraaksatas Ulrika, kui ma olin tema mobiilil kaksteist korda heliseda lasknud.

Rääkisin Amalia majast. Ulrika oli vait. Mõtlesin, et äkki jäi uuesti magama.

„Oled sa kuuldel?“

„Praegu on pühapäeva hommik ja maja esitlus on alles nädala pärast. Kaksikud on isa juures ja ma mõtlesin, et puhkan ennast ükskord ometi välja. Ja siis helistad sina! Kui sul oleks väikesed lapsed, siis saaksid aru, mis tunne mul on. Kas sa ei või üks kordki natuke teistega arvestada?“

„Anna andeks.“

Elevus voolas minust välja. Ulrikal oli õigus. Ma ei teadnud, mis tunne on, sest mul polnud lapsi, kuigi emaks saada oli mu elu suurim soov. Ja nüüd oli liiga hilja. Ma ei teadnud, mis tunne on, kui kunagi ei saa välja puhata ja samas pead vastutama laste ja töö ja kõige muu eest nagu Ulrika.

„Anna andeks, Ulrika, ma katsun teinekord mitte nii mõtlematu olla.“

„Nüüdseks on see kindlasti kokku varisemas. Kas me üldse teame, kas katus on terve? Vanasti oli seal elektriküte, aga Amalia tegi tuld ka. Kui ahju ja pliiti ei tohi kütta, on korstnal kindlasti praod sees. Raha võiks sama hästi merre loopida kui selle maja alla panna. Ja kellel meist seda raha olekski?“

Mu nägu läks tahtmatult naerule, sest Ulrikal oli ikkagi huvi.

„Ma mõtlesin, et sõidame Veraga sinna ja vaatame üle.“ Teadsin, et Ulrika ei taha kõrvale jääda, kui Vera ja mina midagi koos teeme.

„Maja on kindlasti külm ja röske, kui me üldse sissegi saame. Seisame seal väljas jäise meretuule käes. Millal me sõidame?“

Ta ütles *meie*, see tähendas, et ta tuleb ka.

„Niipea kui võimalik. Võib-olla tunni aja pärast. Veral on Hemsest sama pikk tee tulla kui sinul Slitest. Kui mina tunni aja pärast Visbyst välja sõidan, jõuame kõik ühel ajal kohale.“

„Kas võtan kohvitermose kaasa?“

„Võta jah,“ ütlesin ma ja läksin magamistuppa, nägu naerul.

Magnus magas ikka veel. Ta lamas külili, nägu teki all. Serva alt paistsid ainult tumedad lokiis juuksed. Nägin tema tugevaid

lõdvestunud seljalihaseid. Lame taguots oli paljas. Lasin pilgul mööda nägusa kujuga sääri alla pahkludeni rännata. Minu mees! Imestasin ikka veel iga päev, et minu voodis lamab nii ilus mees. Oma 48-aastase elu jooksul polnud ma kunagi tundnud niisugust füüsilist tõmmet kellegi poole. Muidugi armastasin ma Joakimit, aga abieluaastate jooksul said meist rohkem nagu õde ja vend, elukaaslased. See oli soe ja turvaline armastus, kuigi Joakim vedas mind andestamatult alt. Ta ei tahtnud lapsi, aga ei öelnud seda, sest kartis mind kaotada. Ta lükkas seda lihtsalt edasi, kuni oli liiga hilja. Ja suri siis ära.

Võtsin hommikumantli seljast ja heitsin Magnuse kõrvale. Ta magas alati paljalt ja kõndis enesekindlalt ihualasti mööda maja ringi, kui me kahekesi olime. See meeldis mulle ja tema lõhn meeldis ka. Nihkusin talle lähemale. Nuhutasin tema kukalt, ronisin siis üle tema ja pugedin teki alla talle kaissu. Ta pööras end läbi une selili ja sättis mu oma käsivarrele mugavasse asendisse. Tema vaba käsi võttis mu rinna pihku. Jalg puged minu jalgade vahele. Tema keha oli minu kehaga nii harjunud. Ajasin ta silitustega unest üles, tundsin, kuidas tema iha mu peos virgus. Ta oli ikka veel uimane ja unine. Naeratas mulle korraks ja pani silmad jälle kinni.

„Ma ei jaksa praegu.“

Aga see arvamus oli muidugi ekslik. Ma tunnen teda nii hästi.